

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Park w Reptach Śląskich i Dolina Dramy

Repty Śląskie położone są we wschodniej części Garbu Tarnogórskiego. Obiektem zainteresowania przyrodników stały się Repty, a w szczególności ich północna część, leżąca pomiędzy Starymi Targowicami, Laryszowem, Zbroslawicami, i Ptakowicami. Powierzchnia Zespołu wynosi 551 ha, w tym lasy 182 ha, łąki 84 ha i użytki rolne z zabudowaniami 285 ha. Podłoże stanowią głównie wapień, margle dolomityczne, dolomity piaskowca pstrego i dolomity kruszonośne, zawierające cynk, ołów z domieszką srebra i kadmu – stąd na terenie zespołu sztolnie. Największe powierzchnie zajmują tutaj gleby brunatne, na których bujnie rosną lasy bukowe czy dębowo-grabowe. Dolina Dramy stanowi dość głębokie wcięcie – około 20 m poniżej przeciętnej wysokości sąsiednich terenów. Wraz z kilkoma potokami (5 prawobrzeżnych i 1 lewobrzeżny) odwadnia omawiany teren. W okresach suchych staje się skromnym potoczkiem, wijącym się wśród zarośli. Natomiast w latach obfitujących w opady, np. w roku 1997, staje się rzeką górską, a jej szum słyhać z daleka. Średnia suma opadów dla okolic Rept Śląskich wynosi 720 mm, a rozkład jest bardzo korzystny, bo przypada na główne miesiące wegetacyjne. A średnia roczna temperatura tego obszaru wynosi $+7,8^{\circ}\text{C}$. Sezon wegetacji roślinnej trwa 230 dni (od końca marca do połowy listopada).

Na terenie Zespołu stwierdzono około 600 gatunków roślin kwiatowych. Z czego 29 gatunków roślin jest pod ochroną, a

całkowitej ochronie podlega 19 gatunków, częściowej – 10. Rośliny podlegające ochronie ścisłej to: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, buławnik czerwony, buławnik mieczolistny, dziewięciśń pospolity, grąźel żółty, kocanki piaskowe, kosaciec syberyjski, kruszczyk szerokolistny, kukułka plamista, kukułka szerokolistna, lilia złotogłów, pióropusznik strusi, podkolan biały, sniadek baldaszkowaty, różanecznik żółty, wawrzynek wilcze łyczo, cis pospolity, sromotnik bezwstydnny; rośliny chronione częściowo zaś: ciemiężca zielona, konwalia majo-

wa, kopytnik pospolity, marzanka wonna, paprotka zwyczajna, pierwiosnek lekarski, pierwiosnek wyniosły, kruszyna pospolita, porzeczka czarna, kalina koralowa.

W lasach repeckich jest wyjątkowo duże nagromadzenie pomników przyrody żywej. Są to przede wszystkim pomnikowe drzewa buka, których stwierdzono ponad 90 okazów. Oprócz nich pomnikami są również inne drzewa, np. 25 dębów szypułkowych, 6 topoli czarnych, 5 jesionów wyniosłych, 5 grabów zwyczajnych, 4 klony zwyczajne, 3 lipy drobnolistne, 2 wiąz polne, 1 jawor

i 1 kasztan jadalny. Pomniki przyrody nieożywionej reprezentowane są przez źródłiska potoku Mikołuski i „Źródło Młodości”.

Tereny Rept Śląskich to także bogactwo fauny. Liczba ssaków w Parku wynosi 26. Na szczególną uwagę zasługują nietoperze. Na tym terenie to nocek duży, nocek Nattera, nocek Brandta, nocek rudy i gacek brunatny. Wszystkie nietoperze podlegają ochronie prawnej. W lesie repeckim i jego sąsiedztwie naliczono 72 gatunki ptaków. Z tej liczby dwa nie są chronione (mazurek i wróbel) pozostałe – 70 podlega ochronie gatunkowej. W Reptach Śląskich stwierdzono obecność 6 gatunków płazów: traszka zwyczajna, ropucha szara i zielona oraz żaby jeziorkowa, trawna i moczarowa oraz 2 gatunki gadów: jaszczurkę zwinkę i żyworodną. Na badanym terenie stwierdzono obecność około 150 gatunków owadów. W liczbie tej zawierają się gatunki pospolite, jak i niekiedy bardzo rzadkie i te są chronione. Do owadów chronionych należy cała rodzina biegaczy. W Reptach występuje 7 gatunków, w tym 6 związanych z lasem i 1 z polami uprawnymi.

Na tym obszarze opisano również nowy gatunek owada dla Polski – *Myolepta obscura* i kilka rzadkich w naszym kraju – *Clusia flava*, znany w Polsce północnej oraz *Tachypiza nubila*, znana z pojedynczych stanowisk w kraju. Na murawach kserotermicznych występują gatunki kserotermofilne. Należą one także do rzadkości zarówno na Górnym Śląsku, jak i w całej Polsce. Są to: chwatosz *Tachysphex lativalvis*, *Drachygaster minuta*, *Stictopleurus punctatenervis*.

Ja też prowadziłem badania entomologiczne na tym terenie i wykazałem obecność 78 gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych, w tym jeden gatunek znany tylko z kilku stanowisk w Polsce.

Niemal centrum lasu liściastego z wyraźną przewagą buka – zajmuje wielki kombinat leczniczy, Górnośląskie Centrum Rehabilitacji (GCR) im. generała Jerzego Ziętka. Na terenie Zespołu znajduje się również Sztolnia Czarnego Pstrąga z dwoma szybami: Ewa i Sylwester, a także Szkoła Salezjańska. Dane pochodzą z 2004 r. ◆

Zdjęcia Marta Boroń

